1882 ՄԱՐՏ 27 ՇԱԲԱԹ — 23 ԻՆՁԻՆԼԷ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՍԱՓՐԻԼ 8 ՇԱԲԱԹ — Ն. 4898

ԼԱՐ
...էնէլիկ մէնթա 10
" 5
" 3
—
...ր իչին մէնթիւէ 10
...այ, " 5
...թա իւնրէթի պէզէ այիա տիր-
—
ԻԼԱՆԼԱՐ
Պիրինէի տէֆա իչին սաքիրը 3 ղ.
Իքինէի " " " 2 ղ.
Իւչիւնէիւ " " " 1 ղ.
30 ՓԱՐԱ.

Անանուտի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻՆ ԲԱՆԻԵԱՆ

Իլան սրբասընա գօնուլմասան իլանաթ ու իխթարաթրն սաքիրը 5 ղ.
Մէքթուպլար Կ. Թ. Փանոսեան խամինէ եազիլիր
Իսթանպօլտա, Գալաթասա Բէնիշէնպիհ-պազարընտա Իրսի խանընտա Ն. 41։

30 ՓԱՐԱ. — ՀԱՅԵՐԵՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԹՎԱՆՇԱՆ — ١٢٩٨ ՄԱՐԹ ٢٧ — ١٢٩٩ ՃԷՄԱԶԻ ԻԿԻ ԷՎՎԷԼ ٢٠

ԻԽԹԱՐԱԹ

Տիւսթուրուն Թապէնա պու կիւն պաշլամըշ օլտուղումուզտան, արթիգ Զատիկ իրթէսի տէվամ իտիլէճէք տիր։

Էսրարը Բարիսին պիրինճի վէ իքինճի ճիլտէրի խիթամ պուլմուշ օլուպ, իւչիւնճիւ ճիլտին 2 ինճի ճիւզի տախի նէշր օլունմուշ տուր։

Իզմիտտէ կազմարար վէ քիթապճը Տէր Ազարեան Յակոբ էֆէնտի տիւքքեանընտա, կէրէք Տիւսթուր, կէրէք Էսրարը Փարիս, վէ կէրէք Թուճատան Գրզլար պուլունմագտա օլտուղու կիպի, էկէր հաֆթա պէ հաֆթա պէտէլինի վիրմէք իւզրէ, Մանղումէ օգումագլըղը արզու իտէն օլուր իսէ, մահէլլի մէզպուրա խապէր վիրիլտիկինտէ, հէր կիւնքի նիւսխէյի կէօնտէրէճէկիմիզի խապէր վիրիրիզ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Քրիստոսի Տեառն մերոյ Ս. Յարութեան ամսն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորելու համար, Ազգ. Վարչական մարմիններն ըստ սովորականին Ս. Զատկի հետեւեալ երկուշաբթի օրն ի պաշտօնէ պիտի ներկայանան Սրբին Բարձր Սրբազնութեան։

Սոյն պարտականութիւնն կատարելու մասնակցելի փափաքող Ազգ. Երեսփոխան կամ կղերական և աշխարհական պաշտօնատարք պէտք է ներկայ գտնուին ի Թաղ. Խորհրդարանն Խաղիւզի նոյն օրը ժամ 7½-ին։

26 մարտ, 1882
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս

* * *

Ինչպէս որ ամեն տարի սովորութիւն է, այս տարի ևս Ս. Զատկի տաթիւ Պատրիարքարանի միջոցաւ թէ՛ դրամական և թէ՛ հանդերձեղէն նուէրներ հատուցուելով ի ձեռն Արժ. Տ. Արիստակէս քահանայի և Մեծ. Ծէրենկեան Աբրահամ էֆէնի պաշտօնէից Պատրիարքարանի բաշխուեցան Զինանոցի խեղճ բանտարկելոց որք ըստ արժանւոյն մխիթարուեցան։

Իսկ անոնցմէ թերեւ յանցաւորներն արձակուեցան ընդ երաշխաւորութեամբ։

Այս ի գիտութիւն հաղորդուելով խմբագրութեանդ՝ կը խնդրուի որ բարեհաճի հրատարակել։

26 Մարտ 1882
Պատրի. Հայոց
Գում-Գապու

* *

Ն. Պերպէրեան վէ Ս. Տէվլէթեան էֆէնտիներին նէշր իթմէքտէ օլտուղարը Բուրսատան Մանկ[illegible] Նամ բիսալէյի մի[illegible] ճի[illegible] եէ 170 ապօնէ եազըլմազլըղա հիմմէթ իյլեեէրէք, նաշիրլէրինի թէշվիգ պուեուրմուշլար տըր։

ԷՍԿԻ ՊԻՐ ՄԻԻՆՍԻՏԼԻՔ

Մուախխէրէն մահքէմէյի իսթինաֆ ճինաեէթ ղըսմը Թարաֆընտան, Մարկէրիթ իլէ, մէրգումէնին ճինաեէթինէ իշթիրաք իթմիշ պուլունան Թօմաշ Հագգընտա վերիլմիշ օլան իչ սէնէ քիւրէք հիւքմիւնին ֆէսխի նիյեէթիյլէ, ճէղա թէմեղ մահքէմէսինէ, մէրգում Թօմաշնուն տավա վէքիլի Սարաճեան Թորոս էֆէնտիյին Թագտիմ իթտիկի պիր գրթա իթիրազը հավի լայիհասընըն սուրէթի, միֆսիլիք ղաղէթասընըն տիւնքի նիւսխէսինտէ կէօրիւլմիւշ, վէ մէզքուր ղազէթանըն պիր եալան վէ պիր միֆսիլիկինէ, միմանլէյհ Թորոս էֆէնտինին տախի ալտանաբղը անլաշըլմըշ տըր։

Նէօյլէ քի, մէզքուր ղազէթանըն միֆսիս միլլէթիմի, Ճիվէլէքեան, քէնտի թիւքէնմէզ սէրմայէսի օլան եալանճըլըգլարընտան պիրինի տախի, մէզքուր մահքէմէնին սուրէթի ճէրէեանընը, 1319 նիւմէրօլու նիւսխէսինտէ տէրճ իյլէտիքտէն սոնրա, քէնտի միթալասընտա տախի, պիր նիյեէթի ֆասխէտեէ մէպնի, Թօմաշնուն պիր հէմ շիրքէտի իչին, պիր վազքիտան պէրու քէյֆսիզ օլտուղու հալտէ, մէզքուր հիւքմէն միւքետտէրէն այնէ կէնտէ վէֆաթ իթմիշ տիր տէմիշ իտի։

Հալպուքի, պիզիմ ալտրղըմըզ մալիւմաթա նէզարէն, մէրգում Ճիվէլէքեան, այնի մահքէմէ կիւնինտէ, հէնուզ մահքէմէ պաշլամագտան էվվէլ, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Էքսէրճեան սարաֆ Պօղոս էֆէնտիյէ, վէ Կէմճեան գուեումճու Ոսկեան էֆէնտիյէ, պիզգաթ քէնտիսի, մէրգումէնին պիր կիւն էվվէլ վէֆաթ իթմիշ օլմասընը սէօյլէմիշ տիր. տիմէք տիր քի, պիր էյֆսիզին պիր կիւն էվվէլ վէֆաթ իթմիշ օլմասընը, զաթէն պիմէք իստէ օլտուղու, վէ սայիր զաթրարա տա սէօյլէմիշ պուլունտուղու հալտէ, մահզա նիյեէթի ֆասխէտսինտէն նաշի, ալէնէն տախի, «նէ կէնտէ տէյի իլան իթմիշ տիր։

Վէ զանը գամիմիզէ նէզարէն, Սարաճեան էֆէնտի տախի, մէրգումուն պու միֆսիլիկինէ աշտանարագ, քէնտի լայիհասընտա, «իչ սէնէ քիւրէք ճէզասը թայեին օլունտուղու խապէրինէ ալարաք, քէմալի թէէսիւրինտէն նաշի, ֆասոսը կէնէ- վէֆաթ իթմիշ տիր տէմիշ տիր։

Պիր շէյտէ շիմա[illegible] լու իգրար, պի[illegible] կէն[illegible] մասը, [illegible] չիւն- [illegible] հէր [illegible] ճի[illegible]

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎ

Լօնտ 7 ապրիլ

Պու կիւն Բարիզէն ըրմիզէ մուվասէլէթ իյլէմիշ օլան Միսսս ըէսի մէմուրիյէթինէ կէմիշ ալ

Պէրլինտէն Թայմզ զաթասընա քէշիտէ օլունան պիր թէլեֆոնամէտէն անլաշըլըղընա կէօրէ, Բատօվիցին Սլմանեա տէվլէթինին տէրաատէթ սէֆարէթինէ նասպ օլունճանա, պիր էմրի մուգաբրէր նազարըյլա ազըլապիլիր։

Բօրթ Սայիտտէն Տէյլինէզ ղազէթասընա աթիտէքի թէլէկրամամէ քէշիտէ օլումուշ տուր.

«Քէօմիւր համալարը Թաաթիլի էշղալ իյլէմէլէրի, քէսպ էհէմմիյէթի իյլէմիշ տիր։ Բօրթ Սայրտէ միւթեմէքքիւն պուլունան Ինկիթէրրա թէպասը, քէնտիլէրի վուսի միհթէմէլ պուլուան հէր նէվ վէսիյէտ գարշը մուհաֆազա իյլէմէք իւզր, Գրալիշա հազրէթլէրինին հիւքիմէքինին, պիր ղըրհը սէֆինէ իրսալ իյլէմսինի թալէպ իթմէքտէ տիրլեր։

Գահիրէ 7 ապրիլ

Խըտիվ սաղըզ Իսմայիլ բաշանը Մըսրրա ավելթ իյլէմէսին տայիր պիր մէսէլէսին մէվզուա պուլունուղու հագգընտա զուհուր իտէն չայեաեը Արապի պէյ բէսմէն թէքսիպ իյլէտի։

Բարիս, 7 ապրիլ

Մըսրը չուրայի նէվվապը Թարաֆընտան գապուլ օլունան մալյէ գանունամէսինէ օլունճաղ թաատիլաթ մէսէլէսի հագգընտա ալթը պիւյիք տէվլէթ[illegible] հուտ տուր։

Ալէքսէր, [illegible]

Պու Ամէմա Ֆիկիրին ճէնուպ թարաֆընտա քէնտի թաագիպլինէ չըգարըլմըշ օլան ասքէր գօլարը թարաֆընտան քեամիլէն մաղլուպ իտիրմիշ տիր։

Մէրգում քէնտի զախիրէ վէ միւհիմմաթ անպարլարընը, վէ օթուզ գատար գատընտան միւլ էքքէպ ալիէսինի թէրք իլէ ֆիրար իյլէմիշ, վէ թարաֆտարընընտան սայքի քեաֆֆէսինի զայպ իթմիշ տիր։

Պէրլին, 7 ապրիլ

Իմբէրաթօր Կիյեոմ հազրէթլէրինին սըհհէթի կիւնտէն կիւնէ մուճիպի իղթիրապ պիր հալ քէսպ իյլէմէքտէ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՔԷ

ՊՕՐՍԱ

Իքի կիւնտէն պէրու Թահվիլաթը Օսմանիյէ ֆիւեաթընտա էբէյիճէ թէրագգը կէօրիւլմէքտէ տիր։ Էվվէլքի կիւն եօրթու օլմագ միւնասէպէթիյլէ պօրսա գաբալը օլտուղունտան, Պէյօղլունտա Հաճօրուճօ խանընտա ախշ ու իթա վուգուպ պուլմուշ, վէ գօնսոլիտա 13 ղ. 35 բարատան օն տէօրթ ղուրուշ 14 բարաեա գատար չըգմըշ տըր։

Ցիւն տախի թէրագգը տէվամ իտէ էք, պիր արա 14 ղուրուշ 19 բարաեա գատար ֆըրլամըշ իսէ տէ, ոգչամա տօղրու պիր աղ տիւշիւպ բիացա 14 ղ. 9 բարատա գաբանըշ տըր։

Պու սապահ պօրսա աշըրթգտա գօնս[illegible]ին բիացասը 14 ղ. 15 բարաեա գ[illegible] չըգմըշ, վէ սապթ 7 տէ բիացա[illegible] 17 բարատա պուլունմուշ տուր։

Բիացատա բէք չոգ[illegible] ալընըպ սաթըլմագտա, վէ պիւեիւք պիր հարէքէթ հիւքմ իթմէքտէ տիր։

Իշպու թէրագգը, էվրօբա բիասարընտա կէօրիւլէն թէրագգը [illegible]էրինէ հուսուլէ կէլմիշ օլուպ, [illegible]տիր էվրօբա բիացալարընըն [illegible]ագգըսը տախի, օրալարտա թօբլանըլան մէպլաղըն քէսրէթինտէն, վէ թահվիլաթը Օսմանիյէ ֆիւեաթընտան մուհաֆազասը իչին պիւյիւք պանքէրլէրտէն միւրէքքէպ պիր գօմիսիօն թէշքէքքիւլ իյլէմիշ օլմասընտան իլերի կէլմիշտիր։

Ամի գապահաթ վէ տիւեուն հասէպիյլէ հապս ու թէվգըֆ իտիմիշ օլան խրիսթիան մահպուսիյնին, քէֆալէթէ բապթ իլէ, սէպիլլերի մուվագգաթէն թախլիյէ գըլընըղը իշիտիմիշ տիր։

Ինկիլթէրրա տէվլէթինին Պուլղարիսթան ժէնէրալ գօնսօլոսու Մ. Լասալ, պու քէրրէ մէէզունէն էվրօբաեա ազիմէթ իթմէք իւզրէ պուլունտուղունտան, միմանլէյհին միւտտէթի զայպուպէթինտէ գօնսօլոսխանէ ումումրունու իտարէ իթմէք իւզրէ Տէրիսաատէթ սէֆարէթի սէր քեաթիպլէրինտէն Մ. Ֆէնէտի գարիպէն Սօֆիեաեա ազիմէթ իտէճէք տիր։

Թիւրքիա վէ Բուսիա մուհարէպէի ախիրէսինտէն սոնրա, Պէրլին ահտնամէսի ահքեամընճա Թայեին օլունմուշ պուլունան հուտուտու ախիրէմիզ իւզէրինտէ Թահքիմի լազիմ կէլէն միւտաֆա նօգթալարընտա իգթիղա իտէն շէյլէրի [illegible] իյլէմէք իւզրէ պիր գօմիսիօն թէշքիլ [illegible] Թայեին օլունան [illegible] իւմէրա վէ զապթանընը գարիպէն [illegible] իքի դըսմա Թագսիմ օլունարագ, [illegible] Անատօլուեա վէ տիկէր պիր գօլու տախի Ռումէլիեէ միւթէվէճճիհէն տէրիսաատէթտէն հարաքէթ իտէճէքլէրի իշիտիլմիշ տիր։

Տիւնքի կիւն Գալաթա վէ Պէյօղլու ռում քիլիսէլէրինտէն չըգարան Թաշամ ալայը սօգագարտա կէզտիրիլտիկի էնատէ, եօլ իւզէրինտէ բասթ կէլէն հէր պիր գարագօլ վէ էպիդեմիյէի միրիյէ բիշկեահընտա, վէ միւնասիպ կէօրիւլէն ճէմիյեէթլիճէ մահէլլէրտէ տուրուլուպ, բաթրիգխանէ Թարաֆընտան էվվէլճէ Թէրթիպ օլունմուշ պուլունան իղտիեատաբ էօմր ու իգպալը հազրէթի Շէհրիեարի տուա. Լը վաճիպ իւլ էտասը գրատաթ օլունմուշ, վէ պիւթիւն էհալի Թարաֆընտան օն իքիշեր տէֆա «ամմին» տէյի պիւլէնտի ավագ իտիլմիշ տիր։

Իշպու տուա, Ֆէնէրտէ պիլնէֆրում բաթրիգի Էֆէնտի հազրէթլէրի Թարաֆընտան գրատաթ օլունմուշ, վէ կէրէք պապը զապթիյէ, կէրէք պապը վալէսյի սերասքէրի Թարաֆընտան կէօնտէրիլէն ասքերի շահանէ, ալայ իլէ պէրապէր տօղաշարագ նիզամ ու ինթիզամը մուհաֆազա իթմիշլէր տի։

Գօնեա ղազէթասընտա օգունմուշ տուր.

Անթալիատա մահպուս պուլունան զէվճի եանընա կիթմէքտէ պուլունան պիր խաթուն Գուրտուր տալխինտէ պիր գարիյէտ միսաֆիր օլուր։ [illegible] զէվճինէ պիր օղլան չօճ[illegible] օղուրու վերմէք իչին, մուգատ[illegible] վիրտիկիսէօզտէ եաալան չըգմա[illegible] իւզրէ, քէնտի գըղ չօճուղունու ունտէն հիչ պիր ճիհէթճէ ֆարգը օլմասան պէչիքտէքի օղլան չօճուգ իլէ պիր թագրիպ տէեիշտիրիպ, հէման օրատան սավուշուր։

Խանէ սահիպէսի պուլունան խաթուն իսէ պէչիքտէ պուլունան չօճուղունու գըղ պուլտուղունտա հայրէթտէ գալարագ, ճէնապը Հագգըն օղլունու գրգա թէպտիլ իյլէմիշ օլմասը իթիգատա «պու կիզլի պիր սըրը տըր, պագալըմ ճէնապը Հագգըն օղլանը գըղ իթմէսինտէքի հիքմէթ նէ՞ տիր» տէեէրէք քէնտի քէնտինէ տիւշիւնմէքտէ իքէն, «պիր գարը Անթալիատա մուվասէլէթ իտէր, վէ գօճասընա օղլան չօճուղու կէօսթէրիպ քէնտիսինտէն օլտուղունու գանաբրը։

Պու էսրար իսէ, սոնրատան հազգեթի հալի մահրէմի էսրարը ատտ իյլէտիկի տիկէր պիր գարբեա պիլտիրիլմէսինտէն, չուեու պուլմուշ տուր։»

Պու կիճէ Իսթանպօլտա ուլթան Մէհէմմէտ ճիվարընտա պիր հարիգ զուհուր իյլէմիշ վէ պիր դաչ թահթա պինա խանէլէր եանմըշլար տըր։

ԹԷՊՏԻԼԻ ՀԱՎԱ

Տիւն սապահ Տէրիսաատէթտէ պիր միդտար գար եաղմըշ իսէ տէ, մուախխարէն հավա կիւզէլլէշմիշ տիր։

[illegible] մաթա կէօրէ, էվվէլքի կիւն պահրը սէֆիտտէ շիմալի շարգի Թարաֆընտան բիւզկեար էսմէքտէ օլուպ տէնիզ տախի սաքին տիր։

Ատալար տէնիզինտէ իսէ, երինէ ճիհէթի մէզքուրէտէն բիւզկեար էսմէքտէ վէ ֆագաթ տէնիզ զիեատէ տուղալը պուլունմագտա տըր։

Օտէսատա Թրապզոնտա տախի քէզալիք բիւզկեար ճիհէթի մէզքուրէտէն խաֆիֆ օլարագ էսմէքտէ տիր։

Մէյանիք վէ Վէնէտիք քէօրֆէզինտէ եաղմուր եաղմագտա տըր։

Միզոն իլ հավա Բարիստէ սըֆրտան 7 տէրէճէ վէ Վիէննատա 3 տէրէճէ եօգարը։ վէ Բէթէրպուրկտա սըֆրտան պիր տէրէճէ վէ Օտէսատա տախի իւչ տէրէճէ աշաղը կէօսթէրմէքտէ տիր։

Թիւրքիա վէ Ավսթրիա շրմէնաքֆէրլէրինին պիրլէշտիրիլմէսի մէսէլէսինի միւզաքէրէ իթմէք իւզրէ, պիր վագքիտան պէրու Վիէննատա իճթիմա իթմէքտէ օլան գօմիսիօնուն պու քէրրէ Թաաթիլի միւզաքէրաթ իյլէմիշ օլտուղունու կէչէնլէրտէ եաղմըշ իտիք։

Կազէթ աք Հօնկրի նամ մաճար ղազէթասընըն իֆտատէսինէ կէօրէ, մէզքուր գօմիսիօնտա տէվլէթի ալիեէ Թարաֆընտան մէմուր օլան գօմիսէրլէր եաալընըզ Սըրպ շրմէնաքֆէրլէրինին Իվէրանիատա պիրլէշտիրիլմէսի մէսէլէսինի գապուլ իթտիքլէրի կիպի, Շէյթանճըգ, Նուսմու վէ Եամպօլու խաթթընըն ինչասընըն տախի Պուլղարիսթանա այիտ օլմասը խուսուսընտա տա իսրար կէօսթէրմիշլէր տիր։ Վիէննատան գալարագ, Պուտա-Բէսթ, Պէլկրատ, Սօֆիեա վէ Տէրիսաատէթէ կիտէճէք օլան գաթարա[illegible] Հիր Փաղրթ Ավ[illegible] բասթասընէ-

զարէթի թարաֆքնտան պիր մէմուր պուլունտուրուլմասընա տայիր տէվլէթի միւշարիլէյհա գօմիսէրլէրի-նին տէրմէեան էյլէսիքլէրի պիր թէքլիֆ, տէվլէթի ալիյէ վէ Պուլ-գարիսթան գօմիսէրլէրի թարաֆքն-տան վուգու պուլան իթիրազաթ իւզէրինէ կէրույէ ալընմըշ տըր։

—

Թօքխանէ ճիվարընտա պուլու-նան իլքի գահվէխանէյէ պիր թա-դըմ իշսիզ կիւճսիւզ էշխաս թօք-լանըպ, էսրար իշմէքտէ օլտուգ-լարը, Պահրի բաշա հազրէթլէրի թարաֆքնտան խապէր ալընմասը իւզէրինէ, պու էսրար թիրեաքի-լէրինին օրտաա թօքլանմալարը մէնն օլունմուշ, վէ գահվէճիլէրին տա-խի, պիր տահա քիմնէեէ էսրար թէտարիգ իթմէմէլէրի վէ տիւ-քեանլարընտա էսրար գուլլանտըր-մամալարը իշին, քէֆիլէրի ալըն-մըշ տըր։

—

Էտիրնէ վիլայէթի վալիսի Գատ-ըի բաշա հազրէթլէրինին տէրիսա-ատէթէ մուվասէլէթ էյլէսիքլէրինի եազմըշ իտի։

Թէրճէմանը–Հազրգաթ ղազէ-թասընին ալտըղը մալիւմաթը մախ-սուսէեէ կէօրէ, միւշարիլէյհ հազ-ըէթլէրի մէէղունէն, վէ հարէմի ալիւէրինի էտիրնէեէ կէօթիւրմէք իւզրէ տէրիսաատէթէ կէլմիշլէր, վէ պու միւնասէպէթլէ պազը մէ-վատ հազդընտա տախի միւզաքէ-բաթտա պուլունաճագլար իմիշ։

Միւշարիլէյհ հազրէթլէրի մախ-տուսիլէրինին սիւննէթ տիւեիւնիւ-նիւ իճրա էյլէմէք նէյեէթինտէ տա-խի պուլունմուշլար իսէ տէ, պու-նուն իլք պահարտա վուգու պուլ-լաճագ շահզատէկեանը ճիվան-պախթան հազարաթընին սիւննէթ տիւյիւնիւ իլէ պէրաբէր իճրա օ-լունմասը տահա միւնասիպ կէօ-րիւրմիւշ տիր։

Պարկիրէ պինէրէք, ալա պիլտի-զին Թօքխանէտէ պիր մէհճիր չօ-ճուղունու տէվիրիպ չըղնամըշ օլ-տուղունու Սթամպուլ ղազէթասը եազըեօր։

Թէրճէմանը Հազրգաթ ղազէ-թասը իսէ, էվվէլքի կիւն պարկիր իլէ Մալը Բազարընա տօղրու գօշմագ-տա օլան պիր գաշ Ինկիլիզէրտէն պիրինին պարկիրտէն տիւշէրէք, վիճուտինին էրէ յիճէ խըրբալանմըշ օլտուղունու խապէր վէրտիքտէն սօնրա, չէյլէճէ պէեանը էֆքեար էյլէմէքտէ տիր։

«Ինկիլիզ պահրիյէ նէֆէրաթը գարաեա չըդըղլարը զէման քի-րաճը պարկիրլէրինէ պինմէկի քէն-տիլէրէ ազիմ պիր սէֆա վէ զէվզ ատա իթմէքտէ իսէլէրտէ, պու պար-կիրլէր զաթէն չիւրիւք չարըք չէյ-լէր օլտուգլարը կիպի, Ինկիլիզէր տախի հէմ պարկիրէ պինմէկի պիլ-մէմիքլէրինտէն, վէ հէմտէ էն մա-հիր աթ գօշտուրանլար օլսալար պիլէ, սթ իւզէրինտէ տուրամա-եաճագ գատար սէրիսօշ օլտուղա-րընտան, եալընըզ խալգը պունա-րա չըզնամամագ իչին տէյիլ, պէլքի քէնտիլէրինի տէ թէհլիքէ-տէն գուրթարմագ իչին սէֆարէթ վասրթատըյա զապիթլէրինէ թէն-պիհաթ իճրա խիրմիշ օլտա, հա-գըգաթէն ինանմէյէթբէրվէրտէ պիր հարէքէթտէ պուլունուլմուշ օլտը։»

Թէրճէմանը Հազրգաթ կիպի պիզ տէ Ինկիլիզ պահրիյէ նէֆէրաթընին ոօղ ազլարտա աթ գօշտուրմալարը-նըն մէնն օլունմասընը արզու էյլէր իսէք տէ, էհալինին ամէսչիւփինէ մախսուս օլան մահէլլէրտէ, սթը ալտալիլիկինէ գօշտուրմագ տէյիլ, հաթթա սիւրաթ իւզրէ եէօրիւթ-մէք պիլէ գավանիյին պէյէտիեէյէ քիւլլէյէն մուղայիր օլտուղունտան, պունլարտան պէլէնմէյէ վէ զապ-թիեէ խտարէլէրի թարաֆքնտան, գանունէն լազըմ կէլէն ճէզայի նագտինին իսթիֆասը լազըմ կէլիր։

Ինկիլիզէրին աթա պինմէք պի-լիպ պիլմէմիքլէրինէ կէլինտիքտէ, պունտա Թէրճէմանը Հազրգաթըն պէեան էյլէտիկի էֆքեարը ղայրը սահիհ օլտուղունու պէեանա մէճ-պուրուզ, չիւնքի Ինկիլիզէր աթա պինմէքտէ ղաեէթ մահիր օլտուգ-լարընտան մաատա, էվրօբա միլ-լէթլէրի պէյնինտէ հէման օնլար գատար աթ մէրագլարը եօգ տուր տէնիլսէ ճայիզ տիր. էզճիւմլէ, Լոնտրատա իլք վէ սոն պահար մէվ-սիմլէրինտէ իճրա օլունան աթ եա-ըըշլարընտա Ինկիլթէրրանըն հէր պիր շէհրինտէն նիչէ աթլար կէթի-րիլմէքտէ, վէ պունլարա սիւար օ-լան աէրոնաֆնէրին ճէսարէթ ու մէ-հարէթի հէր քէսի միւթէհայիւր գըլմագտա տըր։

Լոնտրանըն աթ եարըշլարը, էվ-րօբատա իճրա օլունան եարըշլարըն էն միւքէմմէլի ատտ օլունմուշլար տըր, վէ մէզքիւր եարըշլարտա, խասսէթէն թէշքիլ օլունան պան-գալար, կէօզլէրինին քէստիրտիկի աթլարը սահիպլէրինէ պինէրճէ լի-բալար վէրիպ սոթը ալմագտա, վէ պունլարը եիւզիւնտէն տէ բարա գազանմագտա տըրլար, չէյլէ քի, հէրքէս կիտիպ եարըշտա պու աթ-լարտան հանկըսընին կէչէճէկինի պէեան իլէ պիր միգտար բարա վէ-ըիր, վէ էկէր օլքէնտի կէօսթէրտիկի աթ եարըշը սահիհէն գազանը իսէ պանգա քէնտինէ վէրտիկի բարա-նը 20 գաթընը իթա էյլէտիկի կի-պի, եօգ էկէր գազանմազ իսէ, բարասը ղայպ օլուր։

Ինկիլիզ «էօրնէֆնէրի Բարիս եա-ըըշընտա տա չօղ տէֆա պիւեիւք իդրամիյէլէր գազանմըշլար տըր, վէ խուսուսիյլէ պունլարը եէթիշ-տիրտի քլէրի Բէնէթաապիր օլունուր քիչիւք աթլար քէնտի կիւզէլիք-լէրի վէ հարէքէթլէրլէ[illegible]

. . . Խմբագիր։

4873 և 4874 թիւ Մանզումէներու մէջ տեղւոյս վարժարանին Տնօրէն Մեծ. Կ. Վահան էֆ. ի դէմ գրուած նամակը կարդալով՝ չ'կրցինք մեր արդար զայրոյթը զսպել այնչափ վատ ակնարկութեանց համար՝ որով Ազգին պատուաւոր և համեստ մէկ ուսուցիչը վիրաւորելու կ'աշխատէր Պ. Ե. Տիգրան Փափազեան։

Նախ չ'ենք գիտեր թէ ուստի՞ եկած էր իրեն այն համարձակութիւնը որով կ'ուզէր մեր ուսուցչին վերագրելու Մանզումէի մէջ հրատարակեալ անստորագիր նամակ մը. կ'երևի թէ բան Տրամաբանութեան Պ. Ե. Փափազեանի՝ նամակ մը ղրկողը և գրողը միևնոյն նշանակութիւնը կրնայ ունենալ...։

Բայց մեզ չ'վերաբերիր այս կէտերու պաշտպանութիւնը ընել, և միայն կուզենք նշանակել Ձեր պատուական թերթին միջոցաւ Պ. Ե. ին մի քանի ստախօսութիւնները՝ որք մեզի ուրիշներէն աւելի ծանօթ են։

Ա. Պ. Ե. այնպէս ցուցնել կ'ուզէ թէ՝ «Կ. Վահան էֆէնտին Շ. Գարահիսարէն վռնտուած բլլալով՝ Քիրէսօնցի ազգայնոց քով ապաստան գտած բլլայ.» ահաւասիկ սարսափելի սուտ մը որ քիչ պատիւ չ'բերեր յիշեալ պարոնին. վասն զի Կ. Վահան էֆէնտին ասկէց 10 տարի առաջ հոս երեք ու կէս տարի պաշտօն վարած և ազգին բաւական ընտիր աշակերտներ հասուցած բլլալով՝ իւր հայրենիքը մեկնելէն՝ի վեր ազգը անձկանօք կը փնտռէր զայն ձեռք ձգելու։

Երբ երէք տարի առաջ Շ. Գարահիսար երթալու համար նա հոս հասաւ՝ շատ աշխատեցան զինք վար դնելու խիստ գոհացուցիչ վարձատրութիւններ խոստանալով. բայց նա չ'ընդունեցաւ մինչև անգամ ցուցնելով այդպէսի բարեկամները՝ իւր խոստմնահութեանը վրայ այնչափ հաստ կենալուն համար, ահա պարոյ մը զոր լաւ գիտեն մանաւանդ. Խաչեան և Քիզիրեան էֆէնտիներ, և զոր անշուշտ ուրիշներէնկաս գիտնալու չէ Պ. Եղիան։ փոքրինչ չարամտութիւնը մէկդմ դնէ. բայց Կ. Վահան էֆէնտի Գարահիսար երթալէն՝ի վեր էր յայսը կտրած չ'էր զայն վերստ հոս բերել տալէ, երբ վերջապէս Գարահիսարի հին խնդիրները յարութիւն առնելով՝ դպրոցներու փակմանը պատճառ եղան, որոնք մեր պատուարժան դասատուն հոս վերադառնալուն, այն։ բազում թախանձանօք. ահա ըրիշ պարագայ մը ալ զոր կը խոսվանի մինչև անգամ Թէրճէմանիայհոյիչը, իսկ յանգեաս գալ ուզէ նորա պաշտօնակից Վաղարպատի այցելուն կեղծելով թէ՝ 'ր դրացի ու եղբայր Շ. Գարահիսրցի.ք զայն վռնտած են։

Բ. Ինքզլք բոլորովին զրպարտեալ նահատակի մը պէս կը ցուցնէ մեր գարեի՝) վաճառականը հաստատելով թ՝ երեսփոխանական ժողովոյ մէջ իր ընդդիմաբանութիւնները ատելութեան զրգռած էին զկ. Վահանէֆէնտի և ինք կարծես թէ շատ միամիտ և շատ անմեղ էր. ուստի Բ. սուտ մ'ալ։

Երբ ապէց տարի ու կէս առաջ Պ. Եղան հոս եկաւ անիմանալի... ճամբորդութեանը համար, օդային քարոզներուն մէջ չի մոռցաւ նաև ատտ անդ վատահամբաւելու աշխատիլ զՎահան էֆ. ամէն տեսակ կեղծիքներով և պակաս բան մը չի թողուց ինչ որ ատելութիւնը կը ներշնչէր իրեն։ Օր մը ի ներկայութեան ատորագրեալներէս մէյն՝ նա պատմեց թէ՝ մի-հան էֆէնտի [illegible] լոզոնի մէջ ունեցած հմտութիւնը փորձել տալու համար. իսկ այն քննիչ (.՝) միսիօնարը զինքը վատահացուցած էր թէ՝ նա Անգղ. չգիտէ.՝

Մեր ընկերը հերքեց պարոնի այս վատութիւնը ըսելով թէ՝ ժամանակին երկու միսիօնարներ ալ խիստ գոհ եղած էին նորա գիտցած Անգղիերենէն և այն. և այն։

Բաւական կը համարինք Խմբագիր Տէր, սոյն երկուքը նշանակել՝ որք մեզի համար յայտնի իրողութիւններ են և կը խրատենք զպարոն Եղիան որ պարապ տեղը Քիրէսօնցւոց քով չ'դիմէ իւր հաւըլալու. հոս իրեն երես տուող չի գտնուիր, քանզի Վահան էֆէնտին հայրենիքը ճանչցած է զՔիրէսօն և Քիրէսօնցիք զինքը հայրենակից։

Ուստի՝ Տէր Խմբագիր, կը խընդրենք որ 'ի սէր արդարութեան սոյն մեր պատասխանը զետեղել հաճիք. Ձեր պատուական թերթին առաջին թիւերէն մէյն մէջ։

Որով մնամք յարգանօք

Դրէէոր Նոր Աբէեան

Յ. Ծ. Սահակեան

Քիրէսօն 8 մարտ 1882

(¹) Իւր ծախած գարիէն կերցնել կ'առաջարկէ Պ. Ե. Տ. Փափազեան այնպիսի վաստակաւոր դասատուի մը՝ որ այսօր ազգին մէջ հարիւրաւոր աշակերտներ ունի իրմէն շատ աւելի համեստ։ Արդեօք մի՞ ջարկ մը՝ որ անկարելի է մարդուս [illegible] քը չ'ձգէ այն պատասխանը [illegible] ժամանակին հայրապետն Բարձր Յուլիանոսին տուած է (Ա[illegible] տարի փոխարէն խոտ կը մա[illegible] նամ) ըսելով՝ «ամեն մարդ[illegible] ածէն կ'առաջարկէ դիմացինին»։

Բայց դուք տեսէք Միացեալ ընկերութեան վարժապետ Համբարձումը, որչափ քաղաքավա՞ր և բարեկի՞րթ է եղեր նա անշուշտ այս հանգամանքը յիշուած լալու չ'է այն վկայականին մէջ զոր Բ[illegible] Տեսուչէն և Առաջնորդէն ստացած է։

ՊԱԹՈՒՄՏԱՆ ՄԷԿԹՈՒՊ

—

. . . Միւէլլիֆ,

Պաթումտան Նէօլոգոսա իրսալ օրունմուշ օլուպ, ղազէթանըզըն 4815 նիւմէրօյու նիւսխէսինտէ նագլէն կէօրիւրմիւշ օլան պիր պէնտին, պաղը նօթալարընին թասհիհի զըմ-նընտա իշպու արիզէյի աճիղանէ-մին միւթէպէր ղազէթանըզատա նէշ-ըի ըրճա օլունուր։

Պէնտի մէղքիւրտէ էվվէլա մու-հաճիրլիյնի Օսմանիէէտէն պահս օ-լունուպ, կէօրա Պաթում շէհրին-տէ «մէմալիքի տէվլէթի Ալիէէյէ հիճրէթ իթմէք իչին օթուզ պին նուֆուս դատար էհալիյի Միւսլիմէ թօքլանըպ նագլարընա թախսիս օ-լունան Մէճիտիէէ վաբօրու հիւ-մայունունուն վիրուտինէ ինթիզար իյլէմէքտէ իմիշլէր։» Պաթում շէհ-ըի, մուհարէպէյի ախիրէտէն սոն-րա ահանամէլէր միճիպի վէ մէվ-գէի հասէպիյլէ ղաեէթլէ շէօհրէթ-շիար օլմուշ իսէ տէ, ասլէն պէշ եիւզ խանէյի շամիլ ուֆագ պիր գատապա օլտուղու մալիւմի ամմէ տիր։ Պէօյլէ տար մահալտէ, սա-քին օլան տէօրթ պին միգտարի ա-հալիսէն մատա, օթուզ պին նու-ֆուս մուհաճիր թէրաքիւմ օլուն-մասը էն խաֆիֆ պիր ագլէն տախի դապուլ իտէմէեէճէկի պիր քէյ-ֆիյէթ տիր։ Պաթումտա էլան քեաֆֆէթէն անճագ իլքի պին մըգ-տարը էհալիի Միւսլիմէ ճէմ օլմուշ օլուպ, պունլարըն իչինտէ մէմալի-քի Օսմանիէէ հիճրէթ իյլէմիշ օ-լուպ, սոնրատան եինէ Ռուսիա թօք-բաղընա ավտէթ իթմիշ Իսլամ ֆա-միլեալարը տախի տախիլ տիր։

Արթվին գազասընտա էլան Ռու-սիա թէպաիէէթինի գապուլ իտէն էլլի պին նուֆուս էհալիի Իսլամ-էէ պուլունտուղունտան, Նէօլոգոս մուխպիրի պունլարը քեաֆֆէթէն քէօյլէրի ղայրի մէսքիւն պիր հալ-տէ պըրագմագտա տըր։ Հալ պու-քի քէօյլէր ղայրը մէսքիւն գալա-ճագ եէրտէ, հէր պիրիսի ղաթէն ղէրը ու հէրք օլունաճագ արազի վէ էմլագտան, սէքէնէսինէ նիսպէթէն մահրում պուլունտուգլարընտան, հիճրէթ իտէնլէրին միւլք ու թօբրաղը գօնշուլարընա թէվզի, վէ էկէր պիր գաչ գարիեէ պիւթիւն պիւթիւն ահալիտէն մէթրուքէ գալմըշ իսէ, պունլար տախի գօնշու քէօյլիւլէրէ վէ եախօտ գատապա էրմէնիլէրինէ թախսիս վէ թէվտի օլունմագտա օլտուղունտան, էվվէլքինտէն տա-հա զիեատէ չէն օլմալարը իհթիմալ վէ գապիլիեէթտէն պահտ տէ-յիլ տիր։

Սահիպի պէնտ էհալիի Միւսլի-մէնին հիճրէթինէ սէպէպի մութ-լաղ Արթվին գազասը գարիճագամ Մէբիսօվուն սուի իտարէսինի կէօս-թէրմէքտէ տիր, չէյլէ քի «Մի-մալէյհ Դաֆգասալը էրմէնի օլ-մասը միւնասէպէթիյլէ, պիլճիւմլէ մէմուրիյէթլէրի, էրմէնիլէր իլէ կիւրճիլէրէ իհալէ իթտիկինտէն, էհալիի միւսլիմէ զարարտիտէ օլ-մուշլար իմիշ»։ Էլֆազը մէգքիւ-ըէր գալէմէ ալան քիմէնէէնին է-կէր [illegible] պիր տիրայէթի օլտա [illegible] վիրմէք սէվտա-[illegible] տիզմէ վէ [illegible] մէղ [illegible] մագ [illegible] մէն [illegible] էր [illegible] եան

[illegible]թաա եօլա գօշ-
[illegible]ճագ մահվ ու թէ-
[illegible]ով պուլունաճա-
[illegible]ղարուր, չիմիկէ
[illegible]թուսմա գալմալարը
[illegible] օլունմուշ տուր։ Վէ օլ
[illegible]ա գատար մէտարը թէայ-
[illegible]ուշլերի իչին պաղբոր լինչա օլուն-
[illegible]մագտա օլան տէմիր եօլ ամելիա-
[illegible]ընտա գուլանըլմագտա, պաղբոր
[illegible]էալերինտէ պուլունան ադչէլի
[illegible]արֆ իթմէքտէ տիրլեր։ Ղունլար
[illegible]ին Ղաթում միւթէասարրըֆը հաղ-
[illegible]էթլերի, զայրի ըէսմի սուրէթտէ
[illegible]եաֆֆէի հիւքիւմաթ մէմուրլա-
[illegible]ընտան իանէ ճէմ իթմէքտէ տիր։

Ա.-ութիւ Հ. Զ. Մարբիանեան

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

ԲԱՆՍԼԱՎԻԶՄ ՎԷ ԷՎՐՕՊԱ

Էվրոպատա էֆքէարը ումումիյէ, ուսիա օրտուսունուն մէշահիրի ի-
[illegible]երասընտան պուլունան պիրժէնէ-
[illegible]ալէն թավր ու ահվալի զարիպէսի
[illegible] իյրատ իյլէտիկի մէգալաթըն
[illegible]էմերէսի օլարագ, պունտան պիր
[illegible]աշ հաֆթալար էվվէլ զուհուր իյ-
[illegible]եէն հէեէճանտան, եավաշ եա-
[illegible]աշ թէսքին օլմագտա, վէ հու-
[illegible]ալ իյլէեէն իլք պահալրն օլ թաթ-
[illegible] վէ լաթիֆ բիւզկեարլարը, էվ-
[illegible]ընտն սուլհ ու սաաեիշինի սէք-
[illegible]էտար իյլէմէք թէհտիտինտէ պու-
[illegible]ունմուշ օլան գարա պուլութրարը
[illegible]էֆ ու իղալէ իյլէմէքտէ տիրլեր։
Բանսլավիզմ էֆքէարը թարաֆ-
[illegible]արանրն էն նամար վէ շէօհրէթ-
[illegible]րէեիալերինտէն պիրինին պէյն-
[illegible]ինտէ միւահիշ վէ միւէյիմ պիր
[illegible]ուհարէպէ զուհուր իյլէեէճէկինի
[illegible]էմմին իթմէքտէ պուլունտուղու
[illegible]ուսիա, Ալմանեա, վէ Ավթրիա-
[illegible]աճարիսթան տէվլէթլերի, չիմոի
[illegible]ինտի հիւքիւմարլարընդն վէ խա-
[illegible]ատանը իմբէրաթորիլերէ մէնսուպ
[illegible]ալունան բրէնալերին վասթա-
[illegible]ալա եէքտիկերլերինէ խալիսէթ
[illegible] մուհապէպլերինի պէեան իյ-
[illegible]մէքտէ տիրլեր։

Ժէնէրալ Սգոպէլէֆին նութգ-
[illegible]ընտա էֆքէարը ումումիյէեէ
[illegible]ը կէլէն չէյ, մուսալիէյէին
[illegible] սէօզլերի, քէնտի վէթանտաշ-
[illegible]ընդն գըսմը ազիմինէ պիլ վէ-
[illegible]ալէ իրատ իթմէսի իտի, չիմոի
[illegible], թէլէկրաֆլարը պիթիւն ա-
[illegible]է իխպար դըլմագտա օլտուգ-
[illegible]ը վէյհ իղրէ, Ռուսիա վէ Ալ-
[illegible]նիա իմբէրաթորլարընդն պիր-
[illegible]լերինտէ պէեան իյլէտիլերի
[illegible]պուս ու մուհապէթին, միլլէ-
[illegible]էյնի մէզգիրլէթէյն պէյնինտէ
[illegible]վնուտ օլան հիսսիեաթը իհ-
[illegible]ղ իյլէմէկէ, հէր քիմ օլուր իսէ
[illegible]ուն, պիր ժէնէրալըն, վէ պիր
[illegible]ղբրն իֆատաթ ու պէեանա-
[illegible]ինան զիեատէ հագգլարը վար
[illegible]ր։ Իչինճի Ալէքսանտր, Ալմա-
[illegible]անրն միւսինն իմբէրաթորունու
[illegible]էնտի տօսթու սատրգը վէ մու-
[illegible]պլի գատիմի» թէսմիյէ իթմէք-
[illegible], վէ պու սըրատա տէվլէթէյն
[illegible]ինտէ պիր իթթիհատրն մէվ-
[illegible]ատիյէեթինի պէեան իյլէմէքտէ,
[illegible] իմբէրաթոր Կիյեօմ տա միւշա-
[illegible]էյհ հագրէթլերինէ սուլհ ու ա-
[illegible]ինի պագա ու տէվամընա օլան
[illegible]ղուսունու պէեան իյլէմէքտէ
[illegible], Զարրն պիրատէրի իսէ պու
[illegible]նատէ Ավթրիա իմբէրաթորու-
[illegible]ն միսաֆիրի պուլունուեօր։ Ի-
[illegible] պիթիւն պու խուսուսդար,
[illegible]գու պուլան ագրըզգա վէ շայ-
[illegible]ը թաայեիպ նիւմանեիշլերէ
[illegible]ղբ էն կիւզել թէէմմինաթ ատտ
[illegible]ունամազլար մը։

Պիր էճնէպի էհլի տիգգաթ ի-
[illegible], պու մէսէլէտէ նազարը էհէմ-
[illegible]էեթ ալընտաճագ չէյ, անճագ
[illegible] անճագ, Ռուս գապինէթոսու-
[illegible]ն տիվէլի սայիրէյի էվրօպաեա
[illegible]ղբ թուլթուղու մէսլէք տիր։
[illegible] մէմուրլիէեթտէ պուլունան
պիր ժէնէրալ վարրըն իսթէտիկի գատար հիւքիւմէթինին վէ քէնտի մամթպուի մուֆախխամընն բօլիթի-
թիգասընը տիւչարը միւշքիլաթ ի-
[illegible]էրճէսինէ պասիրէթսիզճէ մէգալ-
լաթ իրատ իյլէսին, պու մէսէլէ գավանլիյնի ասքէրիյէ տայիրէսինտէ պիր խուսուս, օլուպ պունուն մուախէզէ վէ մուհաքէմէսի հէր քէստէն զիեատէ իմբէրաթոր Ա-
լէքսանտր հազրէ Գլէրիյլէ քէնտի հարպիյէ նազրընա տիւչէր։ Ժէ-
նէրալն սէյեահաթընտան կէրի չաղրըլմասը, վէ Ռուսիա բօլիթիգա-
սընն սուրէթի ճէրէեանը վէ իտա-
րէսինին թայեինինին, եալընզ իմ-
բէրաթոր հազրէթլերինին եէտինտէ պուլունտուղունուն ալէնէն պէեան օլունմասը իլէ, Ռուս հիւքիւմէթի քէնտի շան ու շերէֆինէ տիւչէր սիւրէթտէ էֆքէարը ումումիյեէ-
նին թէսքինինի, վէ հէր քէսին մէմնուն օլմասընը մուճիպ օլմագ-
ըղա, էլտէն կէլէն հէր նէվ խըտ-
մէթ ու հիմմէթի իյֆա իթմիշ օլ-
տու։

Տիւրքէսիզ պաղը էհլի մէրագ-
լար, ռուս ժէնէրալը իլէ, Իթալիատա գուվվէթ ու հարէքէթ իւզրէ պու-
լունան գբամն ըէյիսի օլան օլ գահրամանը միւշերրէֆ (Կարիպալ-
տի) պէյնինտէ պաղը միւշապէհէթ միւշահէտտէ իյլէեէճէքրը, վէ գահ-
րամանը միւշարիյէյհին նիչէ նիչէ տէֆալար, թահթը թէպայեէթին-
տէ պուլունտուղու գրալրն (Վիք-
թոր Էմմանուէլին) ըէտա ու թէք-
սիպ իյլէմէսինէ պագմաեարագ, քէնտի մուճիպի հէեէճան պուլու-
նան պէեանաթ ու հարաքեա-
թընտա տէվամ իթմիշ օլտուղունու տէրմէեան իտէճէքլեր տիր։ Հէր
քէս իգնա օլմալը տըր քի Ռուսիա, Իթալիանրն 1860 տա պուլունտու-
ղու հալտէ պուլունմամագտա տրը, վէ պինապէրին նէ Ռուսիանրն ահ-
վալը հազրընէսի Իթալիանրն օլ հա-
լինէ, կէ նէ տէ Սգոպէլէֆ Կարի-
պալտիեէ պէնզէտիլէպիլիր։ Չիմ-
տիքի հալ տէվամ իյլէտիքճէ — վէ պունուն թէպէտաիւլ պուլա-
ճաղընա հիչ պիր տէլալէթ կէօրիւ-
լէմէմէքտէ տիր — իքինճի Ալէք-
սանտրրն պէեանաթընա իթիմատ օլունմալը, վէ սէօզիւնէ էմնիյեէթ իտիլէլի տիր։

Տիկէր պաղբլար տա, չիմտիքի հալէ ատէթա պիր միթարէքէ նա-
զարբյա պագմագտա վէ «վագբա իմբէրաթոր Կիյեօմ հազրէթլերի սաղ օլտուգճա սուլհ սէքթէտար օլմաեաճագ տրը, ֆագաթ պիր տէֆա միշարիյէյհ հազրէթլերի վէֆաթ իյլէտի մի, արթըգ Ալման-
լարրն վէ Սրլավլարրն պիր պիրլէ-
ռիյլէ չարբշմամալարը միւմքինսիզ տիր» տիմէքտէ տիրլեր. պու տա պիր նէվ խըրս ալէամէթի տիմէք օլուպ, սուլհուն միւսթագիմ տօսթ-
լարը պէօյլէ պիր իֆատէտէն բէք գ-
օլայլըգլա մէմնուն օլապիլէճէք-
լերի կիպի, մուհարէպէ թարաֆ-
տարանը, վէ պարութ իլէ ֆիշէնկ աշըգլարը իսէ պէյլի պու միւթա-
ռէքէնին բէք ուզուն միւատէթ տէ-
վամ իյլէտիկինի կէօրէճէքլեր տիր։ Ճէնապը Խալիգ Մութլագրն օլ միւսինի միւհթէրէմ վէ միւշեր-
ռէֆ իմբէրաթոր պիրինճի Կիյեօմ հազրէթլերինին չէյլոսխէթի կիւն-
լերինէ տահա գաչ սէնէլեր իլավէ իյլէմիշ օլտուղունու քիմ պիլէ-
պիլիր. օն սէնէ, պէշ սէնէ, վէ հաթթա ի.քի սէնէ զարֆընտա պի-
լէ բէք չօգ գարարլար վերիլէպի-
լիր վէ չօգ գարարլար տա ֆէսխ օ-
լունուր։

Ի.քինճի Ալէքսանտր հազ-
ըէթլերինին վէֆաթընն էրթէսի կիւնիւ տէ պէօյլէ պիր մուհարէպէ վուգու պուլաճաղընը տախի նիչէ տիրլօմաթլագ բէյլղամպէրլերինին էվվլճէ պէեան իթմիշ օլտուգլարը-
նը քիմ տէրխաթը իտէմէզ, իշթէ քէնտի վէլիի տահտ ըէսի իտա-
ըէեէ կէշտիքտէ մէրգումանը վեր-
տիքլերի գարա խապէրին հիչ պիրիսի վուգու պուլմա, շիմտի տէ իմբէրաթոր Կիյեօմ վէֆաթը կիւնինէ գատար սուլհն տէվամ իտէճէկինի պէեան Լիեօրլար. նէ՞ պիլիրլեր. Իթալիատէյէ կիւ-
նիւ կիւնինէ վուգու պէմուշ հիչ պիր մուհարէպէ կէօրլմէքտէ տէյիլ տիր։

Պու միւլահազալար, ժէնէրալ Սգոպէլէֆին նութգլարրն նօգ-
թայի նազար իթթիֆազ ալէտիքլերի, վէ բանսլավիզմ թարաֆլըսը զազէթալարրն միւմքինիյէթինտէն պահս իթտիքլերի ահվալպիզ ու-
նութտուրմամալը տըրլար Ֆրանսա իլէ Էվրօպանրն ճէնուպ թարաֆը-
տա պուլունան մէմալիքիայիրէտէ պազբ բօլիթիգա հավափսիզլերի վար տրը քի, պու կիւն ուս միլ-
լէթի, վէ եախօտ հիչ տէկիլ իսէ, միլլէթի մէզգիրուն պիյէք զըս-
մը, բանսլավիզմ թարաֆընը տրը աէյի զանն իտէրլէր, պու ֆքէար-
տա պուլունմագ ատէթա, 1871 սէ-
նէսինտէ նէշը օլունան Դամիւն ի-
տարէսինին շէճիլ ու շէհիտէրի նա-
մընա օլարագ, կէշէնէրու Բարիս-
տէ վուգու պուլան ինճիթնարատա իհրաղ օլունան էֆքէարա ումում Ֆրանսըզ միլլէթի միշթէլէք տիր տիմէկէ պէնզէր։

Պունու սէօյլէմէմիզլէ նլլեէթի-
միզ սըլավ իթթիհատընն ատթը-
թըլը ըէսուլարընը, Ֆրանսա վէ Ալմանիա մուհարէպէսի էնասընտա Բարիստէ վուգու պուլան հարիք-
լերին, վէ թէէմինաթ մագամընտա պըրագըմբշ օլան ասքիրին գը-
լըճատան կէշիրիլմէսինին տէվրի սէ-
նէվիսի աեինինի ինճա իյլէեէնլերէ պէնզէթմէք տէեիլ տիր. իթթիլալ հարաքեաթը իշինտէ տէ տէրէճէ-
լէր վար տրը, վէ պիր միլլէթ պիր տէֆա աեագլարընտան պիրինի պու տէրէեէճէլերին էն եօգարըտա պու-
լունանը իւզէրինէ գօյմաճ մու, գա-
եբ — պրօբլեմ էսրշը պիրտէն էնմեեէճէկինէ թէէմին օլմազ։ Պու կիւն Ռուսիա բանսլավիսթլերի քէնտի էֆքէարլարընը խարիճի մու-
ըէպլէր իլէ իլերի կէօթիւրմէք իս-
թէեօրլար, վէ հիւքիւմէթին եէտի պասիրէթի քէնտիլերի թութմագ-
տա վէ թէսքին իյլէմէքտէ տիր։ Էկէր պաեարար պու միւմանաաթա գաթընքեօրլար իսէ, պու իթաաթ պու էլին պիր կիւն գուվվէթտէն տիւ շէճէկինի լիմիա իթմէլէրինէն ի-
լերու կէլմէքտէ տիր։

Ֆագաթ պունլար էկէր պիր կիւն պու հիսապլարընտա եանըլմաշ օ-
տուգլարանը կէօրիւրլէր իսէ. քէն-
տի մերամլարընդն իճրասը իչին, ա-
տէմի իթաաթ վէ իխթիլալ եօլունա սիւրիւք իյլէեէճէքլերինէն գօր-
գումազմը։ Պիզ շունու անլաթմագ իսթէրիզ քի, պու կիւն խալիճտէ մուհարէպէ վէ իխթիլալ չըգար-
մագ իսթէեէն բանսլավիզմ, պիր կիւն տէ տախիրի իխթիլալ եօլու-
նու էլէ ալապիլէճէք, վէ հէմ տէ օլ վագբթ մագսէտինէ վասըլ օլ-
մագ իչին նէ գատար ֆէնա օլուր իսէ օլսուն, հիչ պիր թէտբիրին իճրասընտան չէքինմէեէճէք տիր։

Իչթէ պու նոգթայի նազարիլէ, սիիրէն Էվրօպատա ումումունհէ-
մէճանընը մուճիպ օլան նիւմանիշ-
լէր, էն էվվէլ խանէտանը իմբէ-
բաթորի, վէ Ռուսիանրն իտարէ-
յի հազրընէսի իչին մուխթալը տըրլար։ Վագտա իմբէրաթոր իչին-
ճի Ալէքսանտր հազրէթլէրէյլէ քէնտի միշավիրլերինին իսթիգա-
լը կէօրսէքտէ տէրքեար պուլու-
նան էհլիյեէթլերի, պիզիմ իխտա-
ըմբզա հաճէթ պրադմաղլար սե տէ, շիւբհէսիզ վուգուաթը ա-
րե քէնտիլերի, թէտապիրի իհմի-
եաթքեարանէ իթթիխազընտ իր գաթ տահա մէճպուր իյլէմիշ ը-
տա կէրէք տիր։

(Մէմուչեալ Տէբլամբէք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. Ա. ՍՈՒՐԲԷՆԵԱՆ ԷՋԷՆՏԻՆԻՆ

ՊԱԳԱԼԻՑԷ, ՎԷ ԷՎՐՕՊԱ ԻԶԿԻԼԷՐԻ

ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Իսթամբուլ, Մ-ըբ-Զուշբ-ը է-ուրպէնոթ

ԹԱՀՄԻԶ ՍՕԳԱՂԸ Ն. 70

—

Զատիկ միւնասէպէթիյլէ, հիւ-
մէթլու էհալիսէ իլան օլունուր քի, պու տէֆա մէզգիւր մաղազատա էն ալէա ճինստէն սիեահ խամէար, վէ ալէա Գայսէրիյէնին էվ բասարը-
մասը տախի կէթիրիմիշ օլուպ ղա-
եէթ էհվէն ֆիեաթլար իլէ սաթըլ-
մագտա տրը։

Պու մաղազանրն մէպտէսի «ու-
ճուզ վէրիպ», չօգ սաթմագ վէ սա-
թըշրն քէսրէթինտէն իսթիֆատէ իթմէք» տիր։

Մալիւմ օլտուգու վէճհ իւզրէ, մէզգիւր մաղազատա ալէա Սիպիր եաղը, գահվէ, շէքէր, բէյնիր, զէյթին եաղը, սրարմաչէթ մոմու, գօլա, սապուն, զէյթուն, բաթա-
թէս, մազարնա, վէ էվրօպատան ճէլպ օլունմուշ նէֆիս շարապլար, գօնեագլար, իբրիրլեր, թուրշու-
լար վէ թուզլու պալըգլար պու-
լունմագտա տրը։

Ֆիեաթլարրն զաեէթ էհվէնիյեէ-
թի, վէ թարթըլարրն տօղրուլուղու թարաֆընտան տախի մէզգիւր մա-
ղազաեա միւրաճաաթա բաղալէթ պուեուրան զէվաթ հէր վէճհէլ մէմնուն օլապիլէճէքլեր տիր։

Եէհրիմիզին մահէլէլէրինտէն վէ քեօյլերինտէն սիրարըլար գապուլ օլունուպ, քէմալի տիգգաթ իւզրէ իճրա օլունուրլար։

ԷՀՎԷՆԻՑԵԷԹ ՎԷ ԷՄՆԻՑԵԷԹ

—

ԱԶԴ

Հայոց Տնտես. Միութեան կանոնագրի ծրագիրն քննելու եւ նոր ծրագիր մը ներկայելու պաշտօնով նոյն Միութեան ընդհանուր ժողովն կազմեալ Քննիչ Յանձնախումբը, նկատողութեան առնելով դարձին կարեւորութիւնը, իւր քննութիւնը կատարելէ յառաջ ազգային լրագրաց միջոցաւ, անցեալ փետրվար 27ին, հրաւէր մը կարդացած էր թէ՝ Միութեան ընկերաց և թէ այն Ազգայնոց, որք ասն ընկերութեան յաջողութեան նկատմամբ օգտակար խորհուրդներ ունին, որ հաճին զայնս գրով և իրենց ստորագրութեամբ հաղորդել մինչև մարտ 15, առ Յովհաննէս Կիւմշեան, Ղալաթիա Մէհմէտ-Ալի բաշա խան թիւ 20։

Բայց, Յանձնախումբս ցաւօք նը-
կատելով թէ մինչև յայսօր և ոչ մի անհատի կողմանէ ո և է խորհուրդ հաղորդուած չէ առ ինքն, իւր վերջին նստին մէջ հարկ և օգտակար դատեց յիշեալ պայմանաժամն երկարելով վերստին հրաւէր կարդալ, որ Միութեան յաջողութեան նախանձախնդիր Ազգայինք, բարեհաճին այս մասին իրենց օգտակար խորհուրդներն գրով և իրենց ստորագրութեամբ հաղորդել վերոյիշեալ հասցէին մինչև ներկայ մարտ ամսոյ 31։

15 մարտ 1882 — Ի Դիմաց
Ղալաթիա — Հայոց Տնտես. Միութ.
Քննիչ Յանձնախմբի
Յովհաննէս Կիւմշեան

—

ԱԶԴ

Յայտնի է Արդոյ Հասարակութեան թէ՝ Հոգաբարձութիւնս բաւական ատենէ ի վեր Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ կօշկի «Արհեստարան»մը հաստատած է, ուր ամեն տեսակ ընտիր և ձեւաւոր կօշիկներ մանաւոր խնամքով կը պատրաստուին։

Մեծարգոյ Հասարակութեան դիւրութիւն մ'ընծայելու նպատակաւ Հոգաբարձութիւնս այս անգամ Մեծարգոյ Համբարձում աղա Տէօյիւճեանի հետ կարգադրութիւն մ'ըրած է, որոյ համաձայն «Արհեստարանի» մէջ պատրաստուած կօշիկները այսուհետեւ պիտի վաճառուին Մահմուտ բաշա ճատէսի թիւ 211 խանութը՝ որուն ճակատը Հիւանդանոցի անունը կը տեսնուի։

Ուստի, Հոգաբարձութիւնս ներկայս Արդոյ Հասարակութեան ծանուցանելով՝ հրաւէր կը կարդայ բոլոր Ազգայնոց որ բարեհաճին ինքզինքնին յիշեալ վաճառատեղին, որով բան ամենայնի գոհ պիտի ըլլան թէ կօշիկներուն ձեւին և դիմացկունութեան և թէ գնոց չափաւորութեան կողմանէ, և որով սա գերազանց առաւելութիւնն եւս պիտի ունենան թէ՝ Ազգ. Հիւանդանոցի նիւթական նպաստ մը և «Արհեստարան» մէջ աշխատող որբ տղայոց ալ քաջալերութիւն մը ըրած պիտի ըլլան։

—

ՖԷԼԷՔ

Պու բիսալէյի միւֆիտէնին տէօրտունճի ճիւզի եարընքի կիւն նէշը իտիլէճէք տիր։

Պու Ֆիւնճիւ ճիւզինտէ մէզգիւր Գայսէրիյէեէ տայիր պուլունան թոհաֆ պիր հիւքեայէնին տէվամընտան պաշգա, ՏԷՖԱԹԻՐի ԹԻՃԱՐԷԹ սէրնամէյի պէնտին տախի տէվամը տէրճ օլունմուշ վէ շայեանը գրաաթ պուլունմուշ օտուղունտան, զանն իտէրլիգի, էհլի թիճարէթտէն չօգլար, պիլ իսթիֆատէ մէմնուն օլաճագլար տրը։

ՇԷՐԱԹ ՄԱ. ԻԽԹԱՐ

1. Իշպու բիսալէ բէյ տէր բէյ նէշը օլունարագ, պիր սէնէ իչուն 24 ճիւզ իթիպար օլունուր։

2. Ապօնէ պէտէլի սէնէվի իւչ ատէտ սիմ մէճիտիէ օլուպ, ալթը պալբաղը բէշնի ալընը։

3. Նիւսխէսի էլտէն իւչ զուրուշա սաթըլը։

4. Մահալլի թէվզիի Իսթանպօլ քէօփրիւ պաշընտա Վալիտէ Սուլթան խանը իթթիսալինտէ 4 նիւմէրօլու Ֆիթապխանէյի Օսմանի տիր։

5. Թաշրալար իչուն բօսթա իւճրէթի միւէլլիֆինէ այիս տիր։

6. Զէվաթը քիթապէթբէրվէրան վէ համիեէթմէնտան թարաֆընտան իշպու բիսալէ միւհթէվիեաթընտան հանկը թէֆէրրուգաթը իսթէնիլիր իսէ մէսարիֆինի հիմմէթ իթթիքտէ 400 ատէտ այրըճա թապ էթտիրիլիպ, գափաղընտա զիքրի ճէմվլի եատ իտիլէճէք, վէ 100 ատէտի տախի քէնտիսինէ վէրիլէճէք տիր։

7. Սէնէլիք ապօնէ օլանլարա այրը պասբրմբշ թէֆէրրուգանրն իսթէտիկի նէվինտէն պիր ատէտ մէճճանէն իթա իտիլէճէք տիր։

8. Կէրէք էրմէնիճէ կէրէք էրմէնի հուրուֆաթը յա Թիւրքճէ մէպահիսի միֆիտէյի միւսթահսէնէ իրսալ իտէն մէարիֆչինաանընն իսմի, էսէրի իլէ պէրապէր տէրճի սահիֆէ իտիլէճէք տիր։

9. Ապօնէ եաղբմագ արզու ի-
տէն զէվաթը քիրամրն Պէօսիւքեէնի խանտա իւսթ գաթտա 39 նօմէրօլու օտաեա միւրաճաաթ իթմէլէրի, վէ մէքթուպլարրն տախի Յովհաննէս Բ. Պալըգճեան իսմինէ օլարագ զիքր օլունան օտաեա իրսալի լեազըմ տրը։

10. Մէզգիւր օտատա հէր նէվի էվրագը տաավիյէ, թիւճճարիյէ վէ տէֆաթիրիմուհասէպէ, վէ վարագայը սարէյի միւթէնէվվիա եազբլբը, մամաֆիհ ՇԷԼԷՔ ապօնէլէրինէ պու ճէհէթլերտէն տօլաեը խուսուսի իքրամլար օլունուր։

ՃԷՆԱՊՂ ԱՇԳ

Մապբդ զաղէթամզ մուավինի Թօլայեան էֆէնտինին թէրճէմէսի օլտուղու հալտէ, ֆրանսըզճասը ալթը ճիլտատէն միւրէթթէպ օլան իշպու կիւզել վէ միւֆիտ հիքեաեէնին պիրինճի ճիլտի, պու քէրրէ Մէճմուաեը Հավատիս մանթպասընտա թապ իտիլմիշ, վէ սայիր ճիլտլերինին տէ բէյ տէր բէյ մէվզի ինթիշարէ վազը տէրտէսթ պուլունմուշ տուր։

Իշպու հիքեաեէնին այթը ճիլտի նէֆսի Ֆրանսատա 20 շէր ֆրանգա սատրըլմագտա օտուղու հալտէ, միլլէթիմիզին էհլի մէրագընա պիր սուհուլէթ վէ խըզմէթ օլմագ իչին, Թիւրքճէ թէրճէմէսինին 6 ճիլտի 72 ղրուշա սաթրլաճաղը, վէ իշպու հիսապ իւզրէ, իլք ճիլտի 12 ղրուշ պէտէլ իլէ, Իսթանպօլատա վէ Պէյօղլունտա հէր քիթապճը վէ զաղէթա սաթան թիւթիւնճիս տիւքքեանլարընտա, վէ Իսթանպօլատա Սուճու Պօղոս աղա իլէ պագը զաղէթա սաթրճրլարընտա պուլունտուղու իլան օլունուր։

բոլոր Ազգայնոց որ բարեհաճին ինքզինքնին յիշեալ վաճառատեղին, որով բան ամենայնի գոհ պիտի ըլլան թէ կօշիկներուն ձեւին և դիմացկունութեան և թէ գնոց չափաւորութեան կողմանէ, և որով սա գերազանց առաւելութիւնն եւս պիտի ունենան թէ՝ Ազգ. Հիւանդանոցի նիւթական նպաստ մը և «Արհեստարան» մէջ աշխատող որբ տղայոց ալ քաջալերութիւն մը ըրած պիտի ըլլան։

ՊՈՍԿՈՅԱՆ

ԳԻՆՈՒՈՎ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՎ ՍԱՊՈՆԱՏՈՒՆ

Գինուոր գործարանը եւ սապոնատունը Պոսկոյեանի գրասենեակ Գ. Գ. Գ.